

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2016» атты
XI Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XI Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2016»

PROCEEDINGS
of the XI International Scientific Conference
for students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION - 2016»

2016 жыл 14 сәуір
Астана

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2016»
атты XI Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XI Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2016»**

**PROCEEDINGS
of the XI International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2016»**

2016 жыл 14 сәуір

Астана

ӘӨЖ 001:37(063)

КБЖ 72:74

Ғ 96

Ғ96 «Ғылым және білім – 2016» атты студенттер мен жас ғалымдардың XI Халық. ғыл. конф. = XI Межд. науч. конф. студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2016» = The XI International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2016» . – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2016. – б. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-764-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

ӘӨЖ 001:37(063)

КБЖ 72:74

ISBN 978-9965-31-764-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2016

размещенных средств. С учетом одобренных к этому моменту заявок освоение может составить 74%. Еще 190 проектов на 36 млрд тенге находятся на рассмотрении банков. Так что спрос превысил предложение.

Медленнее осваиваются нацфондовские деньги для крупного бизнеса. По данным БРК за счет первого транша средств НФ банками одобрено 15 проектов на общую сумму 18,8 млрд тенге, а финансирование открыто лишь по шести проектам на сумму 3,7 млрд тенге. Но и срок освоения денег банками здесь длиннее: 18 месяцев против 12 месяцев по траншу «Даму». Эта проблема требует более глубокого исследования.

Вместе с тем, считаем, что финансирование — это важный, но не единственный фактор индустриализации. Даже достаточное количество денег еще не означает успеха в диверсификации экономики. Деньги, на наш взгляд, должны быть направлены не просто в обрабатывающие сектора экономики, а в наиболее перспективные и эффективные проекты с инновационной составляющей. *Важно и то, насколько грамотно сориентированы банковские инструменты, нужны ли они бизнесу, насколько просто их получить.*

В этой связи, считаем целесообразным шире внедрять финансовые механизмы, стимулирующие внедрение инноваций в производство, а также более широко применять на практике механизм государственно-частного партнерства в ходе реализации второй пятилетки новой индустриализации.

Считаем также необходимым в большей мере привлекать средства отечественных и иностранных инвесторов при реализации инфраструктурных проектов и не только при строительстве дорог, мостов, больниц, школ, но и при реконструкции этих и других объектов, в частности, при реализации инфраструктурных проектов, обозначенных в программе «Нұрлы жол», так как в условиях новой глобальной реальности бюджетные средства ограничены в связи с падением мировых цен на нефть и металлы.

Список использованных источников:

1. А.Амиртаев. О первой пятилетке ГПФИИР.
2. <http://www.kidi.gov.kz/> - Официальный сайт АО «Казахстанский институт развития индустрии».
3. Справочник по реализации ГПФИИР на 2010-2014 годы АО «Казахстанский институт развития индустрии».
4. <http://economy.gov.kz/> - Официальный сайт МНЭ РК.
5. <http://www.mid.gov.kz/> - Официальный сайт МИР РК.
6. <http://www.stat.gov.kz/> - Официальный сайт Комитета по статистике МНЭ РК.

УДК: 336.64

КӘСПОРЫНДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҮДЕРІСТЕРДІ БАСҚАРУ

Каирбаев Айдар Арманович

aidariks94@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан

Экономика факультеті «Қаржы» мамандығының 4 курс студенті

Ғылыми жетекші - э.ғ.к., профессор Есымханова З.К.

Қазақстан нарықтық экономикаға өткеннен бері көптеген өзгерістер болды. Сонау тоқсаныншы жылдарынан бастап экономикамыздың қалыптасуында өрлеуді де, тоқырауды да байқап едік. Айтарлықтай жас мемлекетіміздің уникальді, өзіне тән спецификасы бар эконмиканы жаратуда, оның күнде өзгертін әлемдік экономикасымен иілгіш, тез бейімделгіш болып қалыптасу жолында бқндай құбылыстар күтілмелі деп санаймын [1].

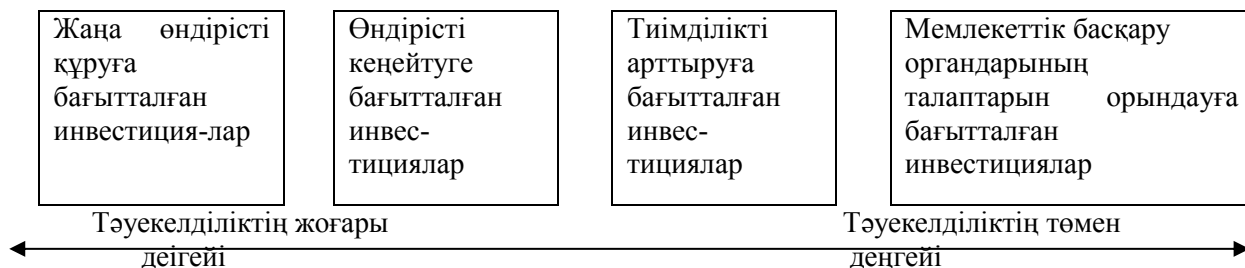
Соңғы айлары сезіліп отырған ішкі экономикалық дағдарысынан шығуының тиімді жолы болып зардап шеккен проблемалық топқа жатаын өнеркәсіп пен кәсіпкерліктерге

инвестицияларды құю болып табылады. Осы субъекттердің тиімді жұмыс істеуі жалпы ел экономикасына, халық жағдайына, бағаларға, тауарлар ұсынысы көлеміне тікелей қатсысы болғандықтан, қаржыларды әртараптандыру, яғни инвестицияларды әртүрлі жерлерден тарту осы мәселені шешуге көмектеседі деп ойлаймын.

Нарықтық қатынастар жүйесі мемлекет пен кәсіпорындар арасындағы қарым-қатынастардың жаңа формалары мен әдістерін өндіруді талап етті. Үзіліссіз өндірісті, икемділікті және қазіргі заманғы кәсіпорын қызметінің тиімділігін қамтамасыз ететін жоғары бәсекелестік пен ынтымақтастық нарықты экономиканың маңызды құрушылар болып келетін факторларын дұрыс белгілеу алғашқы уақатта күрделі әрі бірінші реттік міндеттерінің қатарында болды. Инвестицияларды экономикаға тарту ішкі жинақтардың және қаражаттардың жетіспеушілігінен құтылуға, өндірістің өсуіне, экспорттың жоғарылауына, импорттың төмендеуіне, тауарлық тапшылықтың қысқаруына және өндірісті ұйымдастырудың тиімділігін жоғарылатуға көмектеседі.

«Инвестиция» термині (латын тілінің *investio*- киіндіремін) ғылыми және публицистикалық әдебиеттерде кең қолданылады. Ғылыми әдебиеттерде инвестицияны анықтауда көптеген пікірлер бар. Пол Самуэльсон: «Таза инвестициялау» немесе капиталды құру деп, біз қоғамның нақты капиталының (ғимараттар, құрал-жабдықтар, материалды-өндірістік қорлар және т.б.) таза өсімін айтамыз. Тұрғын адам «инвестициялау» деп, өзінің жер учаскесін, айналымда жүрген бағалы қағаздарды немесе басқа да меншік объектісін сатып алғанын айтады. Бірақ таза инвестициялау тек қана жаңа нақты капитал құрылған кезде ғана орын алады деп жазған [2]. Әйгілі «Экономикс»-тің авторлары инвестиция түсінігін кең түрде түсіндірді. Олардың анықтамалары бойынша инвестиция – «өндіріс шығындары және өндіріс құралдарын жинақтау және материалды қорларды ұлғайту», яғни өндіріс шығындарының және жинақтардың барлық жиынтығы. В. Фельзенбаум инвестиция түсінігін мағынасы бойынша «күрделі салымдар» және «қаржылық» (портфельді) инвестициялар түсініктеріне, яғни меншіктен табыс алуға құқық беретін акцияларға, облигацияларға және басқа да бағалы қағаздарға салынған салымдарға жақын келетін нақты инвестицияларды қамтиды деп атап өткен. [3].

Инвестицияға анықтама бергенде, инвестицияның тек қана мазмұндылық сипаттамасына ғана емес, сонымен қатар олардың мақсатты бағытталуына да аса назар аудару қажет. Осы көзқарастан қарайтын болсақ, инвестиция жалпы ұлттық өнімді өндіруге жұмсалынатын табыстардың маңызды бөлігін құрайды, яғни капитал құрумен, физикалық капиталды кеңейтумен байланысты өндірісті кеңейтуге және жаңартуға кеткен шығындар болып саналады. Іс-тәжірибеде әр түрлі зерттеушілер инвестиция түсінігіне әр түрлі мағына береді. Жалпы тұрмыстық сана-сезім деңгейінде инвестицияны жер сатып алуға, қозғалмайтын мүлік, акциялар сатып алуға, құрылысқа, техникаға, пайдалы қазбалары бар кен орындарына және т.б. қаржылық салымдарды салу деп түсіндіреді (Сурет 1).

Сурет 1. Инвестиция түрі мен тәуекелділік деңгейі арасындағы байланыс

Инвестицияларды нақты (капитал құрушы) – жаңа кәсіпорын құруға, іс-әрекеттегі кәсіпорынды қайта құруға немесе техникалық жарақтандыруға бағытталған салымдар және қаржылық (портфельді) – мемлекеттің, әртүрлі кәсіпорындардың, инвестициялық қорлардың бағалы қағаздары мен акцияларын сатып алуға жұмсалған салымдар деп бөлуге болады.

Бірінші жағдайда қаржы салымдарын жасайтын салымдар деп бөлуге болады. Бірінші жағдайда қаржы салымдарын жасайтын кәсіпорын-инвестор, өзінің өндірістік өзінің өндірістік капиталын – негізгі өндірістік қорларды және олардың жұмыс істеуіне қажетті айнаымалы бағалы қағаздардан табыс-дивидендтер алу арқылы ұлғайтады. Мұнда өндірісті құруға ақша қаражаттары салымдарын, инвестициялық жобаларды іске асыруға қаржы құралдарын тарту үшін акцияларды шығарған басқа кәсіпорындар мен ұйымдар жасайды.

Сонымен қатар, тікелей және жанама инвестициялар болады. «Тікелей инвестицияларды мемлекеттік қолдау туралы» Қазақстан Республикасының Заңында тікелей инвестициялар – бұл Қазақстан Республикасының кепілдіктеріне байланысты және Қазақстан Республикасына берілетін ресми техникалық көмек немесе гранттар шеңберіне кіретін инвестицияларды қоспағанда, инвестициялардың барлық түрі. Ал жанама инвестициялар – бұл бағалы қағаздар немесе мүлктік құнды заттар жиынтығына жасалған салымдар, деп көрсетілген.

Осылайша, жинақты анықтама ретінде, инвестиция дегеніміз – табыс алу мақсатында кәсіпкерлік және басқа да қызмет түрлері, объектілері, ақша қаражаттар технологиялар, машиналар, жабдықтар, тауарлық белгілер, несиелер, басқа да мүлктік құқықтық интеллектуалдық құндылықтар.

Басқаша айтқанда, инвестициялар деп – өнеркәсіпке, құрылысқа, ауыл шаруашылығына және өндірістің басқа да салаларындағы шаруашылық субъектісіне мүліктей, заттай, сондай ақ ақша қаражаты түрінде, яғни капитал түрінде салынып ол шаруашылықты әрі қарай өркендетіп дамыту үшін жұмсалынатын шығындардың жиынтығын айтады.

Жалпылай алғанда, инвестиция дегеніміз бүгінгі күні қолда бар ақшаны, мүлікті және басқа да заттарды, яғни капиталды қандай да бір өндірісті дамыту үшін жұмсап, сол арқылы келешекте, яғни алдағы уақытта пайыз түрінде немесе басқадай үлкен кәсіпкерлік табыс табу болып табылады.

Бұл жоғарыда айтылған процесспен екі фактор байланысты болып келеді. Оның біріншісі – уақыт, ал екіншісі – тәуекелділік (тәуекелге бару). Сонымен қатар инвестиция экономикалық өсудің негізі бола отырып, елдің әлеуметтік дамуына жағдай жасайды. Осы айтылғандармен қатар инвестиция экономикалық дамудың жоғарғы және тұрақты қарқынын қалыптастырудың, ғылыми-техникалық прогресс жетістіктерін өсірудің, инфрақұрылымды дамытудың маңызды факторы болып саналады.

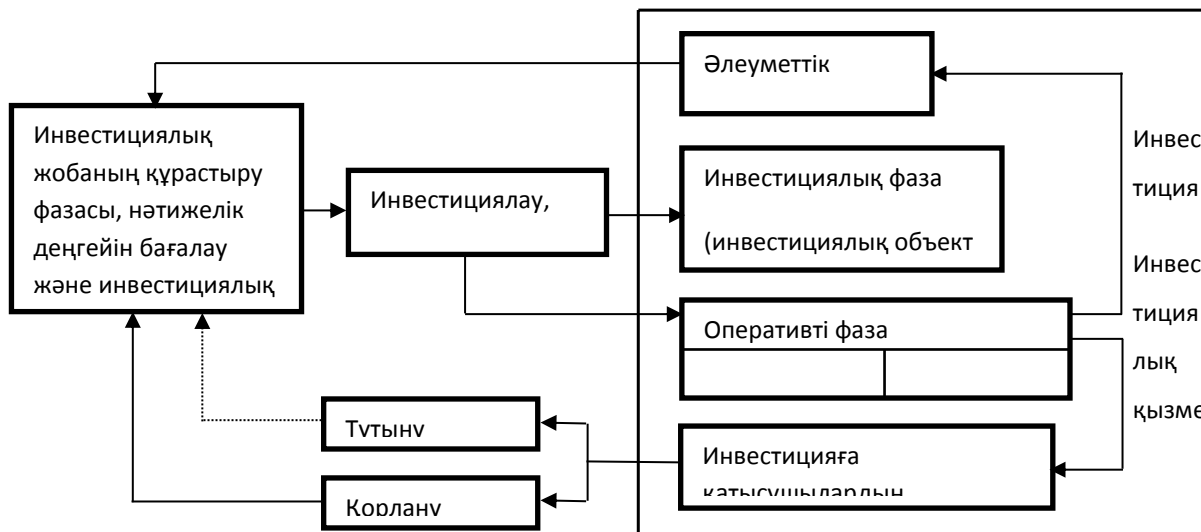
Қазіргі кезде Қазақстанда жүзеге асырылып жатқан инвестициялық процесс әлеуметтік-экономикалық дамуымыздың негізгі алғы шартына айналып, еліміздегі реформаларды табысты іске асырудың басты себебі болып отыр.

Кәсіпорынның инвестициялық саясаты – оның шаруашылық іс-әрекетінің маңызды бөлігі. Кәсіпорын экономикасында инвестиция маңыздылығын анықтап, бағалау қиын. Қазіргі заманғы өндірістің сипаты ол – үнемі өсіп отыратын капитал сыйымдылығы мен ұзақ мерзімді факторлар болмақ. Кәсіпорын өзінің өнімінің сапасын жақсарту үшін шығындарын төмендету, өндіріс күштерін ұлғайту, бәсекелестік жағдайында нарықтан өз орнын табу үшін үнемі капитал салып отыруы тиіс.

Нарықтық экономика жағдайында негізгі инвестициялық шешімдер шаруашылық субъект деңгейінде қабылданады. Кәсіпорында қаржы салымдарын жасау үшін бірнеше альтернативті қаржыландыру мүмкіндіктері бар. Бір-біріне ұқсамайтын бұл қаржыландыру көздері бірге қолдануы мүмкін. Тәжірибеде солай жиі болады.

Реттеу дәрежесі инвестиция объектілігімен анықталады және мысалы, несиелік инвестиция объектісі кәсіпорындар немесе мемлекет болып табылатындықтан, ол несиені аралық иемдену құқығына ие, сондықтан да инвестицияның тікелей қолданылуын бақылау жасауға міндетті. Инвестициялаудың коммерциялық түрінде мемлекет тікелей бақыламайды, оның рөлі тек жанама түрде ғана болады, негізінен заң механизмі (салық жүйесі және т.б.) және қаржы-экономикалық саясат арқылы реттейді. (Сурет 2).

Сурет 2-дегі инвестициялық қызметінің графикалық интерпретациясы инвестиция нәтижелігінің деңгейі инвестицияға қатысушылардың мүдделеріне жауап беретін жағдайдағы инвестициялық жобаның және оның кейінгі инвестициясыныңдайындалу процессінің диалектикалық бірлігін көрсетеді. [4].

Сурет 2 - Кәсіпорынның инвестициялық қызметінің схемасы

Келтірілген сызба жоспарлау кезеңіндегі есептелген деңгейінен кем емес инвестицияның түпкі деңгейін қамтамасыз ету мақсатындағы нәтижеліктің негізгі сипаттамаларын реттеу арқылы инвестиция шарттарына сай инвесторлардың мотивациясының қалыптасу процессін бақылауға мүмкіндік береді.

Инвестициялық қызметімен байланысты экономикалық категорияларды анықтаудың бар әдістерін үйлестіру мен дамытудың міселелерін шешу инвестициялаудан алынатын нәтижелерінің деңгейімен, инвестициялық циклінің аяғындағы қосымша құнның үйлестірілуімен, инвестициялық ресурстарына жинақтардың трансформациясымен байланысты инвестициялардың қаржылық, технологиялық, сандық сипатының талаптарына сүйенетініп іске асырылуға қабылданған жобалардың белгілі бір қосындысының іске асырылуынан инвестициялық ресурстары мен олардың келесі инвестициялардың іске асырылуында қолдануына ақша-қаражаттарының ағымы ретінде елестетуге мүмкіндігін берді.

Сондықтан да оған үнемі өте жақсы жасалған инвестициялық стратегия жасап, оған жету үшін қолдан келгеннің бәрін жасауы тиіс.

Салынған қаржылының тиімділігін жоғарылату үшін фирма басшылығы инвестициялаудың принциптерін есепке алады. Оларды нақтылап қарастыратын болсақ:

Инвестициялық жобаларды талдау әдістерін тәжірибе жүзінде қолдану аса маңызды да күрделі жұмыс. Инвестицияларды бағалаудың әдісін дұрыс таңдай білу, соның нәтижесінде қажетті инвестициялық жобаларды іріктеп алып, оларды жүзеге асыру үшін қажетті қаржы ресурстарын тарту, оларды тиімді орналастыра білу кәсіпорынның инвестициялық саясаттың дұрыс бағытта жұмыс істеп жатқандығын куәсі болса керек. Сол себепті де инвестициялық сипаттағы шешімдер қабылдау үшін талдау және бағалау көрсеткіштерін толық әрі дан-жақты қарастырған жөн.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Назарбаев Н.Ә. Президентіміздің Қазақстан халқына Жолдауы «Жаңа әлемдегі жаңа Қазақстан», Астана 2007ж. 28 ақпан, Егемен Қазақстан 2007ж. 1 наурыз
2. Илиясов Қ. Қ, Құлпыбаев С. Қаржы: Оқулық. Алматы, 2005 – 551б.
3. Кәсіпорынның қаржылық жағдайын талдау: оқу құралы/Дүйсенбаев К.Ш., Төлегенов Э.Т., Жұмағалиев Ж.Г. – Алматы: Экономика, 2001 – 328б./

УДК:339.13.024

РАЗВИТИЕ ИПОТЕЧНОГО КРЕДИТОВАНИЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Камзин Бекет Ермуратулы

b001eka@mail.ru

студент 2 курса специальности «Финансы»

Экономического факультета ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Научный руководитель - д.э.н., профессор Сембиева Л.М.

Ипотечное кредитование играет важную роль в социально-экономическом положении любой страны. Во-первых, ипотека является средством улучшения жилищных условий граждан, во-вторых, этот вид кредитования выступает локомотивом развития строительной отрасли и других смежных отраслей. Условия ипотечного кредитования оказывают серьезное воздействие на покупательский спрос в этих отраслях.

На рынок недвижимости и ипотечное кредитование влияют множество факторов.

Приведем ряд факторов, влияющих на развитие ипотечного кредитования:

- уровень реальных доходов населения;
- денежно-кредитная политика Национального Банка Республики Казахстан;
- государственная поддержка;
- динамика рынка недвижимости и строительного сектора;
- состояние активов и пассивов банков второго уровня.

Теперь кратко проанализируем влияние каждого отдельного фактора на состояние ипотечного кредитования.

Уровень реальных доходов населения. Низкий уровень доходов не позволяет получить ипотечный заем в банке.

По данным отчета Национального Банка Республики Казахстан в сентябре 2015года рост номинальной среднемесячной заработной платы к сентябрю 2014года составил 2,6%.

При этом индекс реальной заработной платы за аналогичный период показал снижение на 1,7%.

По итогам 9 месяцев 2015 г. реальный денежный доход увеличился на 1,5% по сравнению с соответствующим периодом прошлого года (рисунок 1) [1].

Рисунок 1 - Доходы населения

Снижение уровня реальных доходов приводит к тому, что получить одобрение по ипотечному кредиту становится труднее. Для банков такая динамика может способствовать ухудшению ссудного портфеля.